

Samlad SWOT Leader Bohuslän 2021 06 17

STYRKOR

Det bohuslänska landskapet bjuder på stor variation med allt från fjäll, skog och brukad åkermark till skärgård, klippor och öppet hav. Här finns alla förutsättningar för en aktiv fritid med bland annat paddling, klättring, vandring, båtliv och fiske vilket lockar både helårs-, delårsboende och besökare

Demografi och Boende

Nära trygga ibland unika livsmiljöer.

- Relativt små avstånd mellan områdets mindre tätorter vilket ger tillgång till service på nära håll, också för de som bor på landsbygderna.
- Här finns boenden i attraktiva miljöer och goda förutsättningar för en aktiv fritid.
- Många levande lokalsamhällen med bra sammanhållning och känsla av trygghet. Sammanhållningen har ökat ytterligare när covid-19 ställt människor inför nya utmaningar.
- Bra geografiskt läge med närhet till både Göteborg och Oslo som nås relativt snabbt tack vare god infrastruktur. Bra förbindelser i nord-sydlig riktning med motorväg och järnväg.
- Den pågående pandemin har fått många att börja tänka om och det finns ett ökat intresse för att flytta ut hit och bli helårsboende.
- Skärgården med sina många öar skapar en speciell miljö och atmosfär. Relativt bra förbindelser mellan de större öarna och fastlandet vilket möjliggör både boende och turism. Några av öarna är helt bilfria.
- Fiberutbyggnad och digitalisering har gjort det allt enklare att bosätta sig även längre bort från arbetsplatsen, vilket gör att många vill flytta hit.
- Intresset för hållbara levnadssätt och omställningen ökar och mycket händer. Till exempel etableras ekobyar, kooperativa boenden och möjlighet till att själv bygga mindre hållbara boenden.

Resiliens

Det varierade landskapet innebär en mångfald när det kommer till livsmedelsproduktion och förädling, både på land och till havs med till exempel fantastiska skaldjur.

- Varierat landskap ger förutsättningar för en mångfald av livsmedelsproduktion och förädling.
- Många mindre aktörer och företag inom lokal livsmedelsproduktion inklusive vattenbruk och utrymme för ännu fler.
- En stor andel av Sveriges småskaliga yrkesfiske (kustnära fiske) finns i området.
- Intresset för hållbara levnadssätt och omställning syns på många håll och det händer mycket. Exempelvis: Egnahemsfabriken, etablering av ekobyar och Symbioscentrum.

Attraktivitet

Det bohuslänska landskapet bjuder på stor variation med allt från fjäll, skog och brukad åkermark till skärgård, klippor och öppet hav. Det är ofta relativt korta avstånd mellan tätorterna och tillgången till service är förhållandevis god året om.

- Det unika Bohuslänska landskapet inbjuder till en mängd olika aktiviteter och verksamheter och gör området attraktivt för både boende, besökare och näringsliv.
- Landskapet lämpar sig väl för friluftsliv, både till havs och på land. De bohuslänska klipporna bildar ett unikt klätterområde i världsklass och skärgården är en fantastisk miljö för turer i kajak.

- Höga naturvärden, både på land och i hav. Här finns Sveriges mest artrika marina miljöer och landets första marina nationalpark.
- Stor tillgång till kompetens och utbildning med flera universitet och högskolor i området vilket ger en stor rekryteringsbas.
- Hög kompetens inom marinbiologi; två av GU:s forskningsstationer samt SLU:s Aqua-institution finns inom området. Stor kunskap i marina frågor via lokala konsulter och institut.

Entreprenörskap och Näringsliv

I norr gränsar området till Norge och i söder till Göteborg vilket innebär både arbetstillfällen, gränshandel och förutsättningar för olika verksamheter. Det finns både större industrier och gott om mer småskalig verksamhet i området.

- Varumärket Bohuslän är starkt och väl etablerat, likaså är namnet på många orter på kusten välkända vilket gör området till en attraktiv destination som många söker sig till.
- Lokaliseringen mellan två större städer, Oslo och Göteborg skapar goda förutsättningar för företagande, ger arbetstillfällen och innebär närhet till en mycket stor konsumentgrupp.
- Infrastrukturen är väl dimensionerad med E6. Vattenvägarna är goda. Området är lätt att nå för långväga besökare via buss/tåg/flyg till Göteborg eller Oslo och därefter längs kusten.
- Differentierat näringsliv - större verksamheter och tung industri blandat med småskalig verksamhet.
- Utvecklade nätverk och kluster för företag och företagare, det är lätt att komma i kontakt med varandra och många är öppna för samverkan.
- Många småföretagare i området - det finns en enorm företagsamhet och acceptans för egenföretagare.
- Många mindre aktörer inom gröna och blåa näringar, livsmedelsproduktion, utbildning och rådgivning. Förädlade företag av olika råvaror är ökande.
- Råvaror, främst från havet, i världsklass.
- Goda förutsättningar för blåa näringar i området och ett litet men etablerat vattenbruk. Ostron, musslor, sjöpunng, tång och alger är exempel på några av råvarorna.
- Gott om maritima och kustnära aktiviteter som fiske, båtliv, kajak samt infrastruktur i form av hamnar för sjöfart och fritidsbåtar. Fördelar genom vinteröppna vatten och korta avstånd till internationellt vatten.
- En stark besöksnäring och många delårsboende ger ett bra underlag för service året runt.
- Den unika naturen och miljön är en viktig reseanledning för besökare. Många söker sig hit för att ta del av skärgårdsliv, vandra, klättra och uppleva Bohuskusten.
- Gränshandeln, vilket ger en köpstark konsumentgrupp som handlar året om.

Samhällskultur

- Starkt engagemang bland befolkningen i området vilket bland annat avspeglas i ett starkt föreningsliv och många småföretagare.
- Två framgångsrika Leaderområden i området under nuvarande programperiod med kompetent personal och duktiga LAG-grupper ger en bra grund inför kommande programperiod 2023–2027.
- En tradition av samarbete över kommungränserna i tillväxtrelaterade frågor.
- Ett rikt kulturliv i området, exempelvis Gerlesborgskolan och Östra Orust kultursystem, Tjörn
- Området har en rik kulturhistoria som sträcker sig långt bak i tiden med världsarvsområde, hållristningar, sten- och fiskeindustri med mera.

SVAGHETER

Demografi

Det saknas mekanismer för att attrahera och behålla unga vilket medför en avbefolkning och kvar är en åldrande befolkning. Detta ger ett svagt underlag för kompetensförsörjning, skatteintäkter och därmed samhällsservice. Det medför också svårighet för vissa näringar att förlänga säsongen. Färre personer som skapar nya företag och nytänkande i samhällsutvecklingen.

- Åldrande befolkning
- Avfolkning på mindre öar och mycket delårsboende
- Mekanismer för att behålla och attrahera unga saknas

Resiliens

Bristen på långsiktig planering och styrning liksom förmågan att fånga upp brister, trender och nya behov medför ett sårbart samhälle.

- Vattenbrist sommartid
- Bristfälliga laddningsmöjligheter
- Flera orter får för mycket besökare under vissa perioder.
- Bristande sophantering och sorteringsmöjligheter på öar och man får inte ta med avfall på färjorna (Gullholmen, Åstol och Dyrön).
- Lokalproducerad mat räcker inte vid kris.
- Regelverk styr mot storfördelar och industrialisering vilket motverkar lokalproducenter och självförsörjning.
- Inga mjölkkor kvar på Tjörn pga. markbrist

Attraktivitet

Trots lång historia som attraktiva platser för både boende, turism och besök saknas strategier för hållbarhet och utveckling samt att möta kommande behov och trender. Att kunna ta tillvara på attraktiviteten och omvandla den till förlängd säsong, inflyttning (ett stort underlag i alla deltidsboende), behålla och skapa förutsättning för unga att ha råd att bo, både avseende attraktiva jobb och bostäder till rimliga kostnader. De attraktiva orternas läge och befolkningsmängd begränsar infrastrukturen och mobiliteten mellan samhällena och större städer vilket är ett hinder både socialt och arbetsmarknadsmässigt.

- Saknas strategi för att förlänga säsongen. För många stänger i lågsäsong – nedåtgående spiral motverkar andra satsningar.
- Digital infrastruktur för turism saknas tex kartor för vandringsleder.
- För många företag inom besöksnäringarna har samma upplägg och erbjudande räcker inte till alla och missar andra målgrupper.
- Brist på hotell och vandrarhemskapacitet under säsong.
- Saknas friluftstrategi och tillhörande budget (jmf Strömstad 70 000 och Falun 700 000).
- Vandringsleder och naturreservat; samarbete kring; saknas toaletter på vandringsleder, gammal information mm.
- Ansvar för badplatser hamnar på enskilda föreningar i stället för kommunen.
- Skyhöga huspriser; Unga har inte råd att köpa

- Många delårsboende ger höga priser samt kommunala kostnader utan skatteintäkter.
- Vatten och avlopp är en svaghet för nybyggnation
- Avloppskrav-höga kostnader för enskilda boenden
- Långt till större städer
- Öar och färjor medför begränsad rörlighet. Köer över broar.
- Kollektivtrafik för dyr, för få turer och svårt att förflytta sig mellan olika mindre småorter.
- Jobbpendling tar för lång tid med kollektiv trafik
- Bristfälliga vägar dåligt underhåll
- Brist på parkeringsplatser i små orter Låg kommunal service
- "Ingen skola - men vi har bro".

Entreprenörskap

En svaghet är samhällskulturen. Finns en tradition av företagande men inom begränsade näringar. Stor kommunalt fokus på att attrahera tung industri istället för på nya företag med tillväxtpotential. Kommunerna och samhällskulturen har oftast fokus på en eller ett fåtal branscher vilket medför ett ensidigt näringsliv och en stor sårbarhet.

- Saknas entreprenörsanda, mycket jantelag
- Saknas näringslivsutvecklare i vissa kommuner
- Vissa kommuner bromsar näringslivsutveckling
- Tillväxtmedel delas ut en gång per år när företag inte kan ta del av dem.
- "Kvardröjande ålderdomliga fantasier om storskalig industrialisering".
- Dålig spridning på olika näringar för stort kommunalt fokus på ett fåtal näringar.
- Företagsetableringar i området behövs, saknas kvalificerade jobb.
- Konkurrens köpcenter – lokal handel
- Lokala producenter bör vara alternativ till Coop och Ica. Ej anpassade för att ta in lokalproducenter.
- Stor beroendeställning mot norsk marknad inom handel och delvis turism.

Samhällskultur

Samhällskulturen motverkar förändring och politiken är fast i gamla mönster. Saknas mötesplatser och att fånga och få med ungas engagemang i samhällsutveckling. Saknas generationsöverskridande mötesplatser och gemensamma intressen. Svårt för småorter att tillhöra storstaden och de förutfattade meningarna om vilka som bor på orterna. Svag kommunikativ förmåga från kommun och projekt.

- Svårt att få engagemang i föreningar
- Få sociala mötesplatser
- Får inte med unga i föreningsliv eller landsbygdsutveckling
- Saknas generationsöverskridande mötesplatser och gemensamma intressen.
- Politiker fast i gamla mönster.
- Svårt för öar att tillhöra storstaden Göteborg, ser inte öarna och landsbygdens behov. Utgår från att det är rika som bor på öarna.
- Svårt att se effekten av leaderprojekten, de försvinner i bruset.
- Leader fungerar på ett sätt och kommuner och regioner på ett annat –försvårar samverkan.
- Betalningsförmåga kontra lokalproducerat.

MÖJLIGHETER

Demografi och Boende

Teknikutvecklingen med bredband i olika former möjliggör att det går att både bo och verka på landsbygden och i skärgården. Detta borde kunna leda till att fler kan bo året runt samt att det skapas fler arbetstillfällen. Även pendlingen minskas då fler får möjlighet att jobba delvis hemifrån.

- Bredband möjliggör att man kan stanna kvar och jobba på landsbygderna och flytta dit.
- Delårsboende, nya affärsupplägg med tjänster till bl a delårsboende.
- Man skulle kunna flytta mycket trafik till våra vattenvägar, detta kan gälla både turisttrafik samt pendling.
- Det bör finnas fler olika boendeformer för att attrahera människor med olika behov.
- Hög tillväxt i Göteborg och Oslo kan ge positiv utveckling i området med närhet till flygplatser och hamnar.
- Hemmakontor har ändrat kulturen på företagen så att fler kan fortsätta att jobba hemifrån så att de kan bo där de trivs när de inte behöver pendla till jobbet. Det måste dock finnas en infrastruktur som klarar av detta.
- Affärer utan personal, självservicebutiker samt utvecklad E-handel kan ge ökad tillgång till service på mindre orter/öar.

Resiliens

Då intresset för lokalproducerat ökat kraftigt finns goda möjligheter att utveckla detta både på land och i havet. Då många samhällen är små finns möjlighet driva på mot ett hållbart samhälle och som kan vara det "goda exemplet".

- Marknadsföra lokalproducerad och ekologisk mat på lokala råvaror från land och hav.
- BOB, Biosfärområde Bohuslän kan vara en möjlighet för Bohuslän att visa framfötterna.
- Eko village.
- Elmopeder, elcyklar inte fossildrivet - möjlighet att prata om det. Fler och fler byter ut sina mopeder till el. Krav på öar?
- Mer djur på öarna för att hålla ner vegetation: får, kor och hästar funkar bra i skärgårdsmiljö.
- Cirkulära arbetssätt delningsekonomin.

Attraktivitet

Hela Bohuskusten har ett starkt varumärke och är attraktivt för både turism och boende. Denna attraktivitet borde gå att utöka så att åretruntboendet ökar. Det finns många aktiviteter som går att erbjuda året om bara någon vågar satsa.

- Oändliga möjligheter att förlänga sommarsäsongen och utveckla nya.
- Nyttja den fina miljön och outnyttjade områden på landsbygderna.
- Mer cykelbanor för att locka besökare och förbättra för lokalbefolkningen.
- Mycket stora natur- och landskapsvärden som gör området attraktivt för besöksnäring och mycket viktigt för biologisk mångfald.

Entreprenörskap o Näringsutveckling

Det finns ett stort entreprenörskap längs hela Bohuskusten. Mängder med småföretagande samt lokal produktion. Den tekniska utvecklingen gör även att andra typer av företag kan etablera sig på landsbygd eller kustnära/öar då beroendet till större städer minskar.

- Skapa satelliter till andra verksamheter.
- Förläng säsongen för turism med aktiviteter och locka turister hela året vilket kan möjliggöra året-runt-restauranger/hotell.
- Möjlighet till utveckling av företagande inom t.ex. turism och lokalproduktion
- Ta fram matvandringar likt "Glupsk på Dalsland". Guidade turer som går längs de Bohuslänska matproducenterna.
- Uthyrning av elcyklar till de som väljer att resa med tåg, buss eller båt.
- Att kunna erbjuda paket där man får se flera destinationer längs kusten, tillrättalägga med resa mellan destinationer. Tågluffa, cykla och få transport av bagage, vandra och även där få hjälp med bagage. Marknadsföra olika delar av skärgården som helheter, tex Göteborgs Södra skärgården som en helhet.
- Vi har mycket kvar att göra för att utveckla lokal produktion, förädling.
- Samarbeta tex med olika högskolor kring media bl.a. utveckla digitala arenor
- Näringslivet på kommunen

Samhällskultur

Samhällskulturen är viktig, den styr och driver i stor omfattning. Tex föreningslivet skapar engagemang för bygden och föder med olika typer av aktiviteter för både boende och turister. Bohuskusten är rik på historia som vårdas lokalt av mängder med föreningar. Detta ökar attraktionskraften och skapar möjligheter till olika verksamheter. Föreningslivet skapar även bättre möjligheter till integration.

- Området är rikt på kulturhistoria. Stora möjligheter till denna typ av turism
- Föreningar i olika former bör stöttas då möjlighet till en aktiv fritid leder till att fler vill bli helårsboende.
- Utnyttja de bra nätverk som finns mellan öar och kustsamhälle samt främja samarbete mellan offentlig och privat sektor.
- Nya samverkansformer och beslutsformer i samhället. Förvaltning av gemensamma resurser.
- LAG är en bra princip- vill ha många små LAG grupper med samarbetstanken i olika projekt. Ideellt, offentligt, privat. - Paraply för utvecklingsarbete.
- Nyttja kunskap från andra kulturer.
- Leader kan försöka få det offentliga Sverige att stödja företagen och företagare. Förstudier i all ära men mer direkta stöd. Kan leader vara med och påverka?

HOT

Demografi

Vi har en åldrande befolkning och det är svårt för unga att flytta in. Höga bostadspriser är ett stort hot. De unga engageras i annat än det traditionella föreningslivet. Svårt att bygga ett samhälle på en kort turistsäsong. Urbaniseringen fortsätter. Brist på utbildning och kunskaper. Ett modernt liv innebär mobilitet och det är helt essentiellt att det finns fungerande kollektivtrafik, att trafiken anpassas pendlings-tid. Fördyrande transporter till livsmedelsbutiker mm. är viktigt.

- Få unga vuxna
- Lite vidareutbildning
- Avfolkning av helårsboende – ålderspyramiderna. Färre skattebetalare. Äldre flyttar in.
- Den stora övergripande trenden är urbanisering.
- För lite folk på helåret för att upprätthålla infrastruktur.
- Polarisering mellan stad och landsbygd
- Saknas tillräckligt många engagerade/frivilliga för att driva föreningar/projekt/utveckla lokalsamhället
- Svårt att bedriva en säsongsbetonad affärsverksamhet då säsongen är kort.
- Fraktstödet till livsmedelsbutiken hotas att dras in.
- Bohusbanans existens hotas
- Det måste finnas en fungerande kollektivtrafik, saknas på många orter.
- Näringslivet i norr är inte tillräckligt diversifierat
- Samhällena är för stora för dess egna befolkning, alltför vana vid stor turisttillströmning

Resiliens

Vad är unikt? Stor sårbarhet i att vara så beroende på en näring. Generell oro över yttre faktorer som miljöförsämring på land o i hav. Oro för stora hot såsom pandemin. Bristande insikt på vad som behöver åtgärdas på politiskt och lokal nivå. Brist på kunskap.

- Klimatförändringar
- Miljöpåverkan
- Förhastad kortsiktig exploatering och naturförstörelse, skogsskövling. Bristande insikt i nödvändigheten av omställning för att klara miljö- och klimatkris.
- Miljöförstöring, nedskräpning, föroreningar
- Höjning av havsnivå.
- Engångsgrillar
- Större påverkan på samhället via tex pandemi
- När Covid-19 slog till försvann norrmännen i norra Bohuslän. Beroende av en näring och en besöksgrupp.
- Mycket verksamhet bygger på turism, sårbart men även möjlighet

Attraktivitet

Att regionen är så väldigt attraktiv att den inte är tillgänglig för de egna invånarna. Mycket utvecklas främst för besökarna

- Vi konkurrerar med många andra destinationer och vi saknar större arrangemang som sätter oss på kartan
- Saknas infrastruktur när det kommer till toaletter, sophantering, vindsydd osv för att kunna utveckla outdoor turismen
- Fisket har gått tillbaka över lång tid. Viktigt att lokal landning syns och nyttjas lokalt.

- Alla badgäster köper husen vilket gör att färre flyttar hit och att många är delårsboende

Entreprenörskap

Det finns en tradition att vara företagare. Hoten finns i att det är en ensidighet i näringslivet och låg utbildningsnivå.

- Brist på utbildning och tillgång till högskola
- Ensidighet
- Mycket verksamhet bygger på turism
- Ekonomin - det saknas pengar. Viljan finns men allt kostar.
- För lite verksamhet i inlandet

Samhällskultur

Gamla tankebanor hindrar nytt. "Konflikter" mellan åldrar och mellan hel och delårsboende hindrar kreativa processer. Liten eller ingen satsning på kulturlivet. Få informella mötesplatser annat än offentliga/privata tex. Restauranger.

- Vi måste ha en kreativ miljö för att få folk att flytta in. Den kreativa kulturen är också en möjlighet att locka hit besökare. Kulturen skapar en identitet.
- Behöver bli bättre på att samarbeta, kommuner och näringsidkare och kommuninvånare
- Konflikter mellan sommargäster, boende, markägare osv. Hur får vi alla med på tåget om vi nu vill destinationsutveckla...? förankringsprocesser.
- Att bara göra som vi alltid gjort. Är ett stort hot.